

Naar een nieuw meer toekomstbestendig pensioenstelsel

1. Inleiding

In de kabinetsbrief /SER, met betrekking tot de vernieuwing van het pensioenstelsel, is het uitgangspunt een robuuster en een persoonlijker pensioenstelsel, met meer kans op het indexeren van pensioenen (een koopkrachtig pensioen).

De sterke beïnvloeding vanuit de overheid op de wet- en regelgeving, met betrekking tot het huidige pensioenstelsel, heeft juist geleid tot het onthouden van rechtmatig opgebouwde pensioenrechten van de (gewezen-) deelnemers en uitkeringen gepensioneerden.

Van wie het pensioengeld nu eigenlijk is bestaat geen duidelijkheid. Er wordt op een ondoorzichtige manier met miljarden aan pensioengeld geschoven en dat heeft geleid tot onevenwichtige belangenbehartiging tussen generaties en een TV-buffer voorgeneraties die nog niet deelnemen aan een pensioenfonds).

Door de invoering van het nFTK/UFR zijn pensioenfondsen, zoals gemeend door diverse deskundigen, de Overheid en DNB, in een zogenaamde financiële crisis terecht gekomen. Er heeft zich een stuwmeer van geld gevormd – ongekend in het bestaan van het stelsel – met als resultaat het niet indexeren en zelfs korten van pensioenen. Zowel jongeren als ouderen zijn daarbij ernstig benadeeld door een onnodig lagere pensioenopbouw en uitkeringen pensioenen.

2. Uitgangspunten nieuw pensioenstelsel

Bij het nieuwe toekomstbestendig pensioenstelsel worden pensioenen persoonlijker en transparanter. De 'zekerheid van een vaste nominale uitkering' wordt losgelaten (helaas heeft die nooit bestaan!).

De doorsneesystematiek wordt afgeschaft: jonge en oudere deelnemers betalen dan de zelfde premie voor dezelfde pensioenopbouw. De betaalde premie komt direct ten goede aan de eigen pensioenopbouw. De afgedragen premie wordt direct omgezet in een voorwaardelijk pensioen (voorheen aanspraak); vastgesteld op basis van de marktrente met de Ultimate Forward Rate (UFR).

De pensioenvermogens worden collectief – per groep(?) – gedeeld en belegt , rekening houdend met doelgroep. Voor ouderen, dicht bij hun pensioenleeftijd, moet minder beleggingsrisico worden genomen en voor jongeren juist meer. De beleggingsrisico's worden in de opbouw- en uitkeringsfase met elkaar gedeeld. De nieuwe regeling kent een uitgebreide (?) risicodeling: komt in hoofdzaak overeen met de huidige regelgeving.

Betere communicatie en meer transparantie moeten bijdragen aan het verbeteren van het stelsel. Een beter inzicht in de ontwikkeling van het persoonlijk pensioenvermogen, ingelegde premie, behaalde rendement en het toekomstig verwachte pensioen.

De transitie naar een nieuwstelsel - met leeftijdsonafhankelijke pensioenopbouw – moet evenwichtig en zorgvuldig worden doorgevoerd. Daarvoor worden verschillende

mogelijkheden aangehaald. Werkgevers en werknemers kunnen besluiten andere middelen in te zetten zoals het bestaande pensioenvermogen, buffers als dat mogelijk (?) en nodig is, om tot een evenwichtige transitie te komen.

Communicatie en inzicht in de persoonlijke pensioensituatie.

Uitgangspunt is een pensioencontract met persoonlijke pensioenvermogens in de opbouwfase, waarbij een ieder kan beschikken over dezelfde persoonlijke informatie:

- De ingelegde pensioenpremie, met het hierop behaalde rendement;
- Het persoonlijk pensioenvermogen;
- De pensioenopbouw, en
- De verwachte pensioenuitkering.

3. Persoonlijk pensioenvermogen tegenover uitvoeringsovereenkomst

3.1 Behaalde resultaten pensioenfonds 2007 t/m 2018

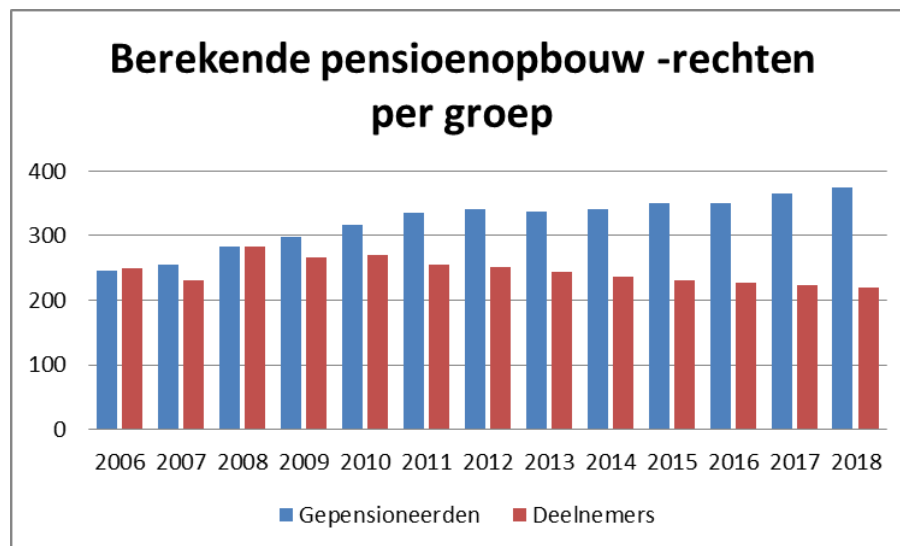
In de periode 2007 t/m 2018 is het gerealiseerde rendement op de beleggingen 90%, gemiddeld 7,1% per jaar. Ondanks dit resultaat zijn de pensioenen niet geïndexeerd en zelfs gekort. In de periode is de actuele dekkingsgraad gedaald van 120% naar 109%. Een totaal verschil van meer dan 100% (90%+11%). Veroorzaakt door de gewijzigde wet- en regelgeving vanaf 2010 (nFTK/UFR).

Belangrijkste resultaat verschillen pensioenfonds:

- 1) In de periode 2007 t/m 2018 stijgt het pensioenvermogen van 617 naar 1005 = 388 miljoen (63%).
- 2) De pensioenvoorziening stijgt daarentegen in deze periode van 510 naar 941= 431 miljoen (85%). De rente voorziening bedraagt hierbij 621 miljoen (rentetoevoeging 93 miljoen en wijziging marktrente 528 miljoen; totaal toename 122%).
- 3) De marktrente-voorziening 'jongeren' bedraagt hierbij zo'n 435 miljoen en is voor 75% veroorzaakt door het nFTK/UFR / duration jongeren: een buffer voor generaties die nog niet deelnemen aan een pensioenfonds.
- 4) Bij daling van de rekenrente is het opslag percentage gemiddeld 20%-punt en bij een gestegen rekenrente 8%-punt: gemiddeld 50,8 versus 22,4 miljoen per 1% rente verschil (negatief effect dekkingsgraad ca. 8%). Indien de rekenrente afwisselend daalt en dan weer stijgt veroorzaakt dat steeds een negatief effect op de dekkingsgraad van het pensioenfonds.
- 5) De reservering voor de kostenvoorziening (excasso kosten) is in de periode meer dan x2 gestegen: van ca. 12 naar 26 miljoen! De opslag voor excasso kosten bedraagt 2,6% van de totale TV (exclusief 2% weerstandsvermogen). In 2018 is die bij Stap-DE 0,03% (1/4 t.o.v. BNPf). $BNPf\ 2,6 / 1,2 = 21,6$ jaar, $Stap\ 2,6 / 0,03 = 86,7$ jaar. De reële opslag voor excasso kosten zou dan uitkomen op 0,65%.
- 6) De kosten voor de toezichthouders is in de laatste 10 jaar x2,5 gestegen.

3.2 Pensioenopbouw / -rechten deelnemers

De pensioenrechten worden niet vermeld in de jaarverslagen en ook niet beschikbaar gesteld. Voor benadering van deze gegevens zijn op basis van de jaarlijkse pensioenuitkeringen berekeningen uitgevoerd voor de per doelgroep opgebouwde pensioenrechten. Onderstaan de ontwikkeling van de opgebouwde pensioenrechten weergegeven. De afname, of toename van de pensioenrechten per groep is het gevolg van de afname werknemers met 72%. En de toename van het aantal gepensioneerden met 63%.

Het totaal aan de berekende pensioenrechten van de deelnemers in het pensioenfonds kan gelijkgesteld worden aan het totaal van de verplichtingen die het fonds heeft voor het uitkeren van pensioenen.

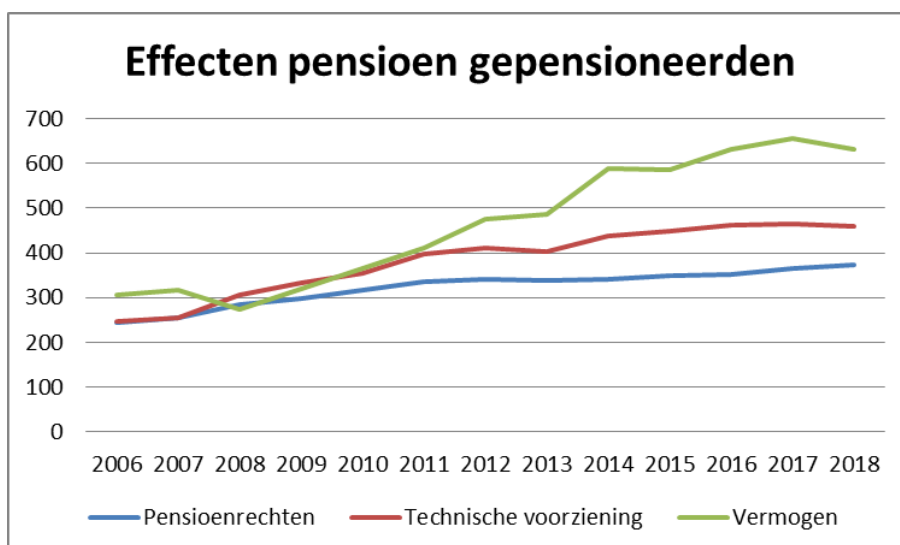
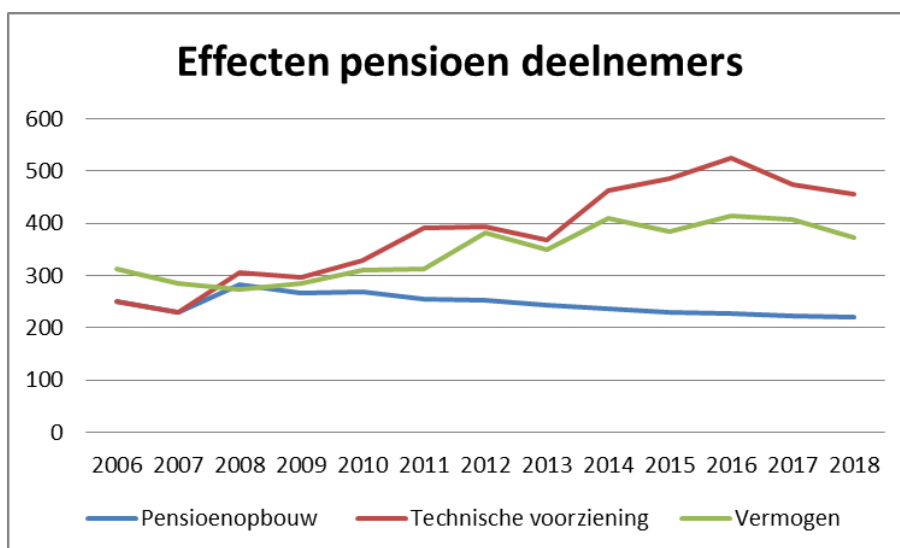
	2007 (FTK)		2010 (UFR)		2018 (UFR+)	
	VPV	PR	VPV	PR	VPV	PR
Deelnemers	251	250	298	267	456	220
Gepensioneerden	<u>246</u>	<u>245</u>	<u>333</u>	<u>298</u>	458	374
	497	495	631	565	914	594
Excasso kosten	<u>15</u>	<u>0</u>	<u>15</u>	<u>0</u>	<u>15</u>	<u>0</u>
	512	495	646	565	929	594
Pensioenvermogen		617		606		1005

Pensioenrecht = Verplichting.

De marge van het vermogen t.o.v. de pensioenrechten, verplichtingen van het fonds in 2007 = 122%, in 2010 is dat 120% en 169% in 2018. Een nadelig verschil van zo'n 50% per ultimo 2018 t.o.v. voorgaande periode. Dit resultaat komt volledig ter verantwoording van de ongecontroleerde, onevenwichtige wet- en regelgeving vanuit de Overheid (Kabinet, DNB en CPB): UFR-buffer voor

toekomstige niet deelnemende generaties (onteigening van opgebouwde pensioenen (gewezen-) deelnemers en gepensioneerden).

3.3 Ontwikkeling pensioen per groep van deelnemers, en gepensioneerden

Toename TV- (gewezen) deelnemers x2,1 tegenover TV-gepensioneerden X1,2. Toename vermogen x1,7. Effect resultaat deelnemers -40% (1,7 – 2,1) en gepensioneerden +50% (1,7 – 1,2).

4. Nieuw pensioenstelsel met een persoonlijk pensioen vermogen versus uitkeringsregeling

Het nieuwe pensioenstelsel gaat uit van een persoonlijk pensioencontract met Persoonlijke Pensioenvermogens (PP), met een Voorwaardelijk Pensioen (VP) in de opbouwfase (op basis van het FTK/UFR).

Bij de uitkeringsregeling wordt de financiële positie van het pensioenfonds bepaald door het collectief pensioenvermogen (PV) te delen door de Technische Voorziening (TV). Informatie m.b.t. Persoonlijke Pensioenvermogen (PPV), Pensioenopbouw (PPO) en -Pensioenrechten

(PPR) zijn niet bekend. Voor het vergelijken van de verschillende systemen zijn berekeningen uitgevoerd voor de opbouw- en uitkeringsfase.

Onderstaand de resultaten van de berekende verschillende scenario's

	Pensioenopbouwfase			Uitkeringsfase	
	PPV	PPO	VP	Uitkering	Resterend PV
A) Rekenrente / UFR	241.588	174.585	10.090	139.976	87.073
B) Uitk. Rendement	241.588	174.585	10.090	282.528	148.713
C) Rendementsbasis	385.808	311.515	17.800	515.180	147.589
D) Ad Broere	217.708			185.937	461.333

PPV: Persoonlijk Pensioen Vermogen

PPO: Persoonlijke Pensioen Opbouw

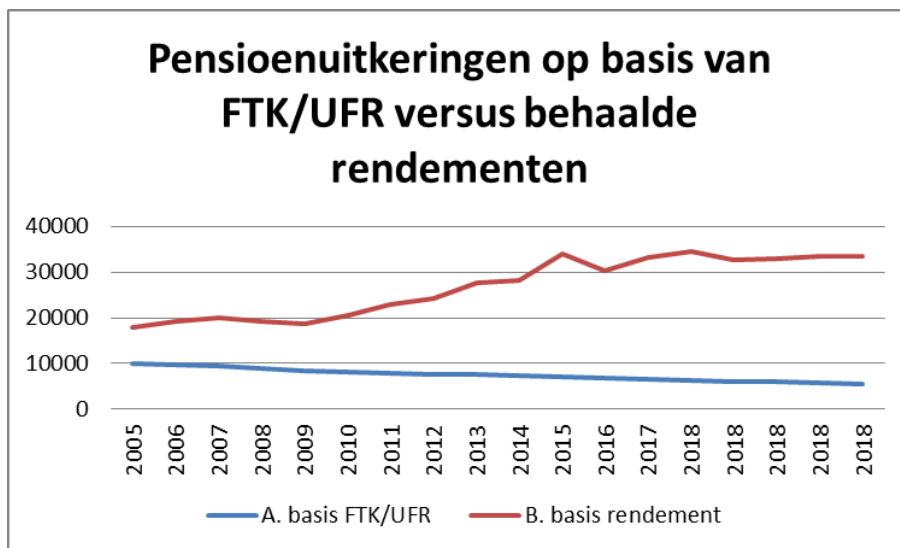
VP: Voorwaardelijk Pensioen

Het totaal van de uitkeringen, plus het resterend vermogen zijn bij A 227.049; bij B 431.241; bij C 662.769 en bij D 647.270. De verschillen bij B en C t.o.v. A is het gevolg van de FTK/UFR -systematiek, deze verdwijnen dan in de niet te controleren pensioenbuffer (black-box).

In de opbouwfase is uitgegaan van een prudent rendement van 5%. Bij A. berekeningen Hemmers en Van Praag (FTK/UFR bij opbouw en uitkeringsfase); B. opbouw gelijk aan A. en uitkering op basis van netto behaald rendement 2007 t/m 2018; C. opbouw- en uitkeringsfase basis netto behaalde rendementen; D. 20 arbeidsjaren en 7% rendement (ABP) in opbouwfase en geen indexatie uitkeringsfase.

Het resultaat verschil bij A (FTK/UFR) t.o.v. B. is het gevolg van het toegepaste rendement in de uitkeringsfase (uitgangspunt nieuwstelsel) en bij C. is in de opbouw uitgegaan van een prudent rendement van 5% en in de uitkeringsfase op basis van de behaalde rendementen.

Onderstaand de ontwikkeling van de jaarlijkse pensioenuitkeringen op basis van de netto behaalde rendementen en het FTK/UFR (Hemmers en Van Praag).

5. Conclusies

De uitgangstelling van het kabinet: een pensioenstelsel met meer kans op het indexeren van pensioenen (een koopkrachtig pensioen), is misleidend omdat financieel toetsingskader (FTK/UFR) van kracht blijft, hetgeen in de brief van de minister en de SER (uitgezonderd deelnemers).

Door de persoonlijke informatie m.b.t. het pensioenvermogen met de opgebouwde pensioenrechten, het (voorlopig) pensioen zal de informatie en transparantie ten goede komen.

Indien in de **Pensioenopbouwfase het voorwaardelijk pensioen (VO)** wordt bepaald op basis van de variabele rekenrente met de **Ultimate Forward Rate** bouwen deelnemers hierdoor een veel lager pensioen op. In de eerste plaats door de reserves voor de toekomstige pensioenbuffers en voor toekomstige generaties (die nog niet deelnemen).

Als voor de noemer (PV) en teller (VU) geen gelijkwaardige uitgangspunten worden gehanteerd zal de ongeloofwaardigheid in de Overheid / DNB alleen maar verder toenemen.

Inmiddels is gebleken dat de commissie Dijsselbloem de rekenrente meer in overeenstemming met de werkelijke 10 jaarrente wil brengen.

Doordat een onderlinge beïnvloeding van de resultaten tussen de opbouw- en uitkeringsfase ten doel staat is, zou er geen sprake meer zijn van een belangenverstremgeling tussen 'jongeren en ouderen'.

Onduidelijk of er bij het nieuwstelsel nog sprake is van een dekkinggraad, of gesplitst naar, voor de (gewezen) deelnemers en de gepensioneerden (twee dekkinggraden)?

Huijbergen

September 2019

A.V. (Fons) Vleghels

Pensioencommissie VP BN